

# DAGEN.

37. Aarg.

1839. Nr. 19.

Redigeret af A. G. Boye. Udgivet og forlagt af M. C. Mostock.

Forsendes, ifolge kgl. allernaadigst Tilladelse, med Posten i Danmark og Hertugdommerne.

Tirsdag

22. Januar.

Z. t. N. 58391237. — 1.

København, 22. Januar.

**Thorvaldsens Museum.**

Længe har dette været Gienstand for en overspændte Idee i den Committee som har paataget sig Indsamlingen af frivillige Bidrag til en Bygning for Konstsamlingen. Thorvaldsen kommer, Begeistringen for ham og hans Værker møder ham og vedligeholder Spændingen; den store Konstner selv anviser et Tilskud til Beløb det Halve af Landets frivillige Bidrag, hvorved circa 100,000 Rbd. staae til Maadighed; men da denne Sum ikke kan være tilstrækkelig til Opsætningen af en Bygning for Museet, hvilken ifolge Forslag fra en Deel af Committeeen forbræde circa 300,000 Rbd., tilbyder Kongen i sin højmodige Tilbørlighed at understøtte Sagen, en Afdeling af Slottets Bygning, der, som affondret fra Slottets øvrige Bygninger, kan fritliggende udgiøre et eget selvstændigt Thorvaldsens Museum, og anviser derhos en Sum til Hjælp for Indretningen der til af 16,000 Rbd., hvilken i Forbindelse med Bygningens Værdie — naar Hensyn tages til saabont Anlæg fra Grunden — kan anslaaes til circa 100,000 Rbd. Thorvaldsen paaskinner med Taknemmelighed Kongens høederlige Gave, hvorved Usikrigheden om Museets Beliggenhed endelig høves, og erkender dette Udfald af Sagen i enhver Henseende tilfredsstilende — erkender Beliggenheden fordeleagtig, Bygningens velfortid og tilstrækkelig til hans for Museet bestemte Konstsamling — erkender det væsentlige Fortrin ved den Kongelige Gave, at de ældre solide Mure som omfattede Bygningen, vil frifrage for den Hugtighed, som nyopførte Mure ved al nyt Anlæg vilde medføre, og at saaledes Museet kan ordnes efter hans egen Anvæssning i muligst kort Tid, hvorved han selv under sin Nærørelse vil kunne bestemme Indretningen, og anordne Konstsamlingen i det fordeleagtigste Lys og passende distribueret efter sin Overbevæssning om det Rette.

Det er dersor paafaldende, at en afoigende Anskuelse om Fortrinet af denne ældre solide Bygnings Anvendelse til Museet vil sige at giøre sig gielbende i Committeeen. Thorvaldsen maa vel selv bedst vide, hvad Plads der udfordres til hans Konstsamling, maa rettest kunne bestemme dens Forbindelse og Stilling. — Han, indseer at visse kolossale Værker udforde fritstaaende under aaben Himmel eller med spesielt Hensyn til Localitet, ikke egne sig til i Uffstøning at optages i et Museum, som derved fordrede en uhensigtsmæssig Udførkning og vilde lede til overdrevne Bekostninger. — Hans Nærørelse under Museets Udvikling gior al vidloftig Discussion af en Committee oversigtsdig, og at denne træder tilbage, naar den store Konstner selv kan styre Værket, maa Enhver med Længsel ønske i Forventning af den dobbelte Mydelse:

ved Konstsamlingens eget høje Værd og ved dens fortrinsligste Anordning i Localrum.

Malling,  
Stadsbygmester.

Den i de sidste Uger, angaaende Opsætningen af Thorvaldsens Museum reiste Trist, erindrer om Goethes:

„Euch, nicht Ihm bauet Ihr Monumente.“

— Til den theologiske Embedsexamens mundtlige Deel i Januar Maaned indstillede sig 18 Studiosi Theologici, af hvilke 9 erholt Charakteren Laudabilis, 5 Haad illaudabilis og 4 Non contumendus.

— Ifolge Bestemmelse fra Generalstoldkammeret om, hvad Forfatning Ribe skulde have ved den fra 1ste Januar d. A. i Kraft trædende ny Toldanordning, er Staden dog for største Delen blevet begunstiget med holsteeniske Friheder. Det var en behagelig Esterretning for Mange, da flere Kibmænd havde fast besluttet, saafremt den indtil 1829 eksisterende Toldforfatning igien skulle have traadt i Kraft, da at forlade Byen. (Aarb. Ab.)

— Til den i Horsens Avis indrykkede Klage (See „Dagen“, Onsd. 16de d. M., 1ste S. 3de Sp.) over „et Udfald“ ved Valgsforhandlingen paa Raadhuset, foier Veile Avis følgende nærmere Oplysning over Udfykket: Udfald: Hr. Larsen taler om et „Udfald“; det lader da til at være sandt, hvad Rejsende fortalte, at der ved Valgsamlingen i Horsens var forefalbet Optrin af en meget delicat Natur.

— Agger Canal har i Aaret 1838, siden Farten begyndte, skjont Lovet har været Forandringer underfarter, dog altid været seilbar. Dybden ved Indseilingen fra Havet har varieret fra  $5\frac{1}{2}$  til  $7\frac{1}{2}$  fod, og paa Fiordgrundens fra  $5\frac{1}{4}$  til  $6\frac{1}{2}$  fod. Efter Interims-Loft af 20de Novbr. 1838 ere Lodspengene for Skibe over 6 Commercelester nedsatte  $\frac{1}{4}$  Deel, og ved tiltagende Skibsfart kan større Nedstættelse i Taxten forventes. Til Formand for Lodseriet er fra indeværende Aars Begyndelse ansat Peder Christensen af Rønne, istedetfor Christen Nielsen d. Afd. Fra Marts Maaneds Begyndelse finder følgende Forandring i Signaliseringen Sted: 1) En sort Kugle, heiset paa Toppen af Flagstangen, betyder, at Skibet formedelst Storm og Uvejr eller fordi der er lavere Vand end 4 fod, ikke kan blive indlodset fra Havet. 2) Paa Flagstangen skal være en Raa til at heise med 5 sorte Brøder til at falde ned, hvilke skulle være  $\frac{1}{2}$  Alen i Breden og  $1\frac{1}{2}$  Alen i Længden. Raa 1 Bræt nedlades, betyder det, at der er 4 fod Vand paa det Sted i Lovet, hvor der er grundest. 2 Bræder betegne 5 Fods, 3 Bræder 6 Fods, 4 Bræder 7 Fods og 5 Bræder 8 Fods Dybde. I paakommende Ulykkestilfælde er en ved Udfugshuset beliggende Nedningsbaad blevet anskaffet. (Thisted Ab.)

— I Tirsdags i forrige Uge, i det haarde Vejr, indtraf det sorgelige Udfæld, at fire Smaabørn, der skulde i Skolen, frøs ihel paa Bælen imellem Kolding og Blus. De stakkels Smaa varre frøbne i Ly ved et Dige, hvor man efter lang Tid omstider fandt dem i en siddende Stilling.

— I Ribe Avis findes følgende: „Efter en Skrivelse fra Kolding til Stiftets Øvrighed, om at faae et Par duelige Mænd til at forfatte et Overslag over en Reparation paa en Præstegaard, er her fra Ribe blevet sendt en Sommermester og en — Giortler. Skjont denne sidste, hvis Profession jo er Bygningsvæsenet uvedkommende, hverken har aflagt Prove eller paa anden lovbefalet Maade bevist sin Hændighed enten i Bygningskonsten i Allmindelighed eller nogen dertilhørende Hovedtag i Særlighedssted, er han dog østere blevet antaget til for en daglig Løn at fore Opsynet ved Opsætningen eller Istandhættelsen af offentlige Bygninger, hvorved han flere Gange tyde: ligent har lagt for Dagen, at han ikke forstaaer sig

paa det Væsentlige i Bygningsvæsenet og altsaa ikke er en saadan Post voksen. Han har altsaa ikke alene ingen Gavn funnet giøre for den modtagne Løn; men han har endogsaal skabet, idet baade Mestere og Folk ere blevne forsinkede i deres Arbeide ved at maatte besvare hans idelige Spørgsmål og giendrive hans mange uknynde Indvendinger, saa at han altsaa i dobbelt Henseende har skabet det Offentlige, hvis Kas: ser man jo siger skulle være i en maabelig Forfat: ning.

Undertegnede haabe, at en kyndig Mand vilde vise os den Tjeneste i et af de offentlige Blade at sige os sin Menning om, hvorvidt det er lovligt, at bemeldte Giortler eller Andre, som ikke have aflagt Prove paa deres Duvelighed, udøernes og ansættes til at føre Opsyn med Arbeider ved offentlige Bygninger, eller om vi, i det Udfæld, at bemeldte eller en lignende Person i Fremtiden maatte erholde en saadan Ansættelse, burde henvende os til det kongl. danske Cancellie med Klage over en sig formeentlig urigtig Fremgangsmaade. — Ribe, den 15de Januar 1839.

— P. Ussing, Snedkermester. Chr. Bong, Muurmester. L. Sørensen, Muurmester. N. Johansen, Muurmester. H. Hansen, Muurmester. C. Petersen, Snedkermester. J. Grolsted, Snedkermester. M. Duzen, Sommermester og Mollebhægger.

Mingebisbing, 11. Jan. Efter en officiel Meddelelse. Mandagen den 7de d. M. reiste sig her en heftig Storm, som den paafølgende Nat mere og mere tiltog, og næsten uafbrudt vedvarede til Onsdag Aften den 9de. Havet steg til en betydelig Høje. I den Høje kan man antage, at der i den sydlige Deel af Amter ikke er stæet saa megen Skade som ved Stormfloden i Aaret 1835, men i Amters nordlige Deel, og navnlig langs med Limfjorden turde Ødelæggelsen være langt betydeligere end i bemeldte Aar. — Fra Nymindes til Nissumfjord vides der ikke nogen Skade at være stæet, undtagen at Havet har skyldet over Klitten og derved vel for en Deel bestädget Plantningerne til Sandflugtens Dæmpning; endvidere er noget Ågermark overskyldet med Sand og Grus; dog har Ssen ikke egentlig gennembrudt Klitbankerne. Paa denne Strækning er isvrigt, saa vidt hidtil bekjendt, hverken Bygninger ødelagte eller Mennesker omkomne; kun stal i Verdersse Sogn nogle Steder tildeels være satte under Vand.

Norden for Nissumfjorden maa man derimod efter de hidtil modtagne Efterretninger antage, at Vandet har stæet meget høje. Havet skal saaledes paa flere Steder og navnlig ved Ferring-Minde være gået over i Ferringfjord. Harboser Sogn har hidtil været saa aldeles øfkaaret fra al Communication med den øvrige Deel af Landet, at der mangler alle Efterretninger deraf, dog har man ikke fra Nabo-Sognene bemærket, at nogen Gaard eller Huus der er forsvundt. I Esring Sogn siges 8 Mennesker at være omkomne og flere Familier at være blevne huusvilde. I Lemvig rasede Stormen sterkst Natten mellem den 7de og 8de mellem Kl. 2 og 4. Husene langs med Fjorden og i de Gader, der stode til den, ere meer eller mindre øfkaagede. En stor Deel af Indbyggerne have maatte sige ud paa Landet. Det nye Fattighuus blev ubebørligt og Lemmerne maatte afhentes deraf i Baade. Ladeplassen Struer bleb og for største Deelen sat under Vand, saa at mange Bygninger ere sammenstyrtede og mange Familier ere

Par Gange siden Theatrets Åbning, naar vi undtagte  
ved Ole Bull's Concerter.

Beiret har i den senere Tid været meget forskelligt, tildeles stormende; i Begyndelsen af Ugen var Vandet efter stærk Søndervind sieget til en usædvanlig Højde, dog har dette ikke haft synnerlig Indflydelse paa Isen. Imidlertid ankomme fremdeles Kornladninger fra Østersøen og Danmark til Ørnbæk, hvor Priserne omrent kunne noteres saaledes: Øster-sjælland 4 Spd. 24 f. og god Dansk 4 Spd. paa 2 Maaneders Credit, 2 rader Byg 3 Spd., brædet Byg 14 M., 2 Maaneders, Hvede 7½ Spd. contant, alt pr. Tonde.

Af et privat Brev fra Laurvig indeholder den Constitutionelle i Gaar en Beretning om den Skade, som en frygtelig Storm den 7de og 8de d. M. der har anrettet. Flere Skibe ere mere eller mindre beskadigede; en med Salt ladet og til Sildfiskeriet bestemt Brig et total forløst. En Skonnert er gaaet paa Land. Endel Biakker og Trelast er af det høje Vand gjort flot. En Fragtmænd fra Bresig, som gif herfra med Stykgods i November og arbeidede sig igennem Isen, er total forløst ved Stavoren.

Den i afgigte December Maaned afholdte Examens philologico-philosophicum have 24 Candidater absolveret. Af disse erholt 1 Laudabilis præceteris, 8 Laudabilis, 13 Hand illaudabilis og 2 Non contemendus.

Den i indeværende Maaned tilsendebragte latinist-juridiske Embeds-Examens er absolveret af 16 Candidater, hvoraf 3 erholt Laudabilis, 9 Hand illaudabilis og 4 Non contemendus. — Juridiske Embeds-Examens i Modersmalet er til samme Tid absolveret af 2de Candidater, hvoraf 1 erholt Charakteren Bequem og 1 Et Ubequem.

Den Norske Rigstid. indeholder en Handels- og Skibsfarts-Tractat imellem H. Maj. Kongen af Sverrig og Norge paa den ene og H. Maj. Kongen af Grækenland paa den anden Side, forhandlet og afsluttet i Athen den 4de December (22de November) 1836, tilligemed en Tillægsact af den 7de August (26de Juli) 1837, ratificeret af H. Maj. Kongen af Sverrig og Norge i Stockholm den 1ste Decbr. og af H. Maj. Kongen af Grækenland i Athen den 7de September (28de August) 1837; hvorved, bl. a., er bestemt, at der skal være gjenfødig Handels- og Skibsfarts-Frihed imellem H. Maj. Kongen af Sverrig og Norges og H. Maj. Kongen af Grækenlands Undersætter, og at de høje contraherende Magters Undersætter i begge Staters Havne skulle nyde lige Handelsfrihed, saaledes at der af de respective Regeringer paa bemelte Steder tilstaaes dem fuldkommen Reciprocitet og Lighed i Handelsrettigheder og Fordeler, og forsaa vidt som disse Handelsrettigheder og Fordeler der ere visse Afsigter underkastede, skulle de behandles aldeles paa samme Maade som de Indenlandiske med Hensyn til de offentlige Byrder &c. &c.

Lillehammer, 5. Januar.

Fredagen den 28de Decbr. sidstleden sporedes her en Jordrystelse eller Jordskælv, der ogsaa er bemærket i Lands Præstegjeld til samme Tid paa Dagen omrent Kl. 3.

Krakau, 5. Januar.

En anden Grænselinie, een Müll inde i Landet, bliver nu trukken af Preussen, Østerrig og Grænsten Krakau. Grænde-Opsynet vil ikke blot finde Sted paa Demarcations-Linien, som adskiller Kongeriget fra de nævnte Lande, men ogsaa tillige i det af disse Linier indsluttede Rum, som skal kaldes Grænsepasset. Det Samme blev for kort siden meldt fra

Warszaw, som anordnet af Polens Regierung imod de tilgrændende Stater.)

Constantinopol, 19. December.

Efterat Festen Kadir Gedchessi den 13de blev højtideligt holdt paa sædvanlig Vis, og Sultanen hñn Aften havde forrettet Bonnen i den pragtfuldt oplyst Moschee i Tophana, begav han sig om Aftenen den 17de til det gamle Serail, for ifolge Etiquetten at overnatte der, og derpaa den første følgende Beiramsdag at begive sig i højtideligt Optog til Moscheen. Ved Dagens Anbrud den 18de forkyndte Kanonernes Torden Sultanens Opbrud til St. Sophiemoscheen, til hvilken han denne Gang formedest det slettere Veir begav sig, da den ligger nærmest Serailset.

Beretninger fra Smyrna den 12te melde den franske Contreadmirals Lalandes Ankomst, som to Dage i Forveien med Linieskibene Hercules og St. Peter var kommen fra Tunis. Disse skulde efter otte Dages Forløb afføre til Athen.

Det Theater, som under Opsigt af de franske Architekter Victors og La Granges Opsyn opføres i Pera, skal først være færdig i September. Imidlertid have de muslimanske Dandys ikke Taalmodighed at vente saalænge, og have derfor ladet oprette en provvisorisk Scene i et stort Hotel i Nørheden af Almeida, hvor der fire Gange om Ugen spilles italienske Operaer. Salen kan omrent rumme 1600 Mennesker, og er uagter de dyre Pladser, (fra to til ti svære Piastre d. e. fra 7 til 35 Cour.) hver Aften propfuld. Personælet bestaaer for det meste af Sangere og Sangerinder af det forhenværende italienske Selskab i Odessa. Til de elleve Forestillinger, som ere givne, hører Italienerinden i Algier; men denne Opera har undergaet store Forandringer. Den ender nemlig med Isabellas og Deyens Gifte, maal og med Ladbeos Affrassel, der faaer en dygtig Bastonade — et Intermezzo, som hver Gang bringer de tyrkiske Dilettanter til den højest Enthusiasme.

Til Hr. Orla Lehmann.

Det har hidtil været en temmelig almindelig antagen Menning, at de i „Københavnsposten“ under Rubriken „Nyhedspost“ meddelede Efterretninger vare at ansee som de egentlige Redactionsartikler, hvorved man vel ikke forstod Artikler, der udelukkende samledes og conciperedes af Redacteuren selv, men med Hensyn til hvis Udarbejdelse man dog tillagde denne (Red.) en særdeles Virksomhed: at benytte det han af faste, lønnede (?) Medarbejdere og Andre tilbudte Materiale. Om denne Menning er grundet eller ugrundet, kan Indsenderen, der er fuldkommen ubeklædt med Redaktionens Bureaucratie, naturligvis ikke med Bestemthed angive, saameget vere som Redaktionen selv i dette Punkt aldeles ikke synes at hylde noget ubetinget Offentlighedsprincip; men vist er det, at Mange have været af den ovennævnte Formening, og at ikke faa, selv af „Københavnspostens“ ivrigste Velyndere, med Forundring have set Hr. Orla Lehmann in parantesi navngive sig som Forfatter af en i „Københavnsposten“ i Nr. 18 for d. 2. under Rubriken „Nyhedspost“ indrykket Artikel om det Thorvaldsenske Museum, tilmed da denne Navngivelses Form synes at antyde, at Hr. L. af særdeles Hensyn in casu har fundet sig foranlediget til et saadant Skridt, hvoraf man da atter, uden at giøre sig skyldig i noget usigst Spring, turde være berettiget til at udlede den Slutning, at Hr. L. ogsaa ellers er delagtig i Nyhedspostens Bearbejdelse, men at dette i saa Hald ikke anonymt, — en Vaastand jeg forresten mod Hr. L. er Venegtesse ikke kan eller vil inhærente. Uden her at

indlade mig videre paa det i sin Tid illustrativt betegnede Anonymitetsspørgsmål, og uden videre at drofte den nævnte Artikels Realitet, er det med disse Linier alene min Hensigt at henlede Hr. L's Opmærksomhed paa den Dobbeltbed (Dupliciter) i hans journalistiske Virksomhed, der synes at fremgaae af, at han omrent samtidigen til „Københavnsposten“ leverer navngivne Corpusartikler og tilsige er Medarbejder ved Redactionsartiklerne, som ellers leveres anonyme, fra hvilken, saavidt mig bekendt, hidtil faste Praxis der altsaa i nærværende Tidsfælde er gjort en Undtagelse. For Hr. L's egen Skyld antager jeg derfor, at det maa være ham af Vigthed at underrette Publicum, hvis Dom i saa Henseende ikke kan være ham, som Publicist, ligegyldig, om sit Forhold til „Københavnspostens“ Redaction, selvfolgtlig kun forsaa vidt Bladets hele Øconomie tillader et saadant Skridt fra Hr. L's Side, og uden at jeg forresten ved denne min offentlige Opsordning vil paalægge Hr. L. nogen Forpligtelse til at opfylde et Ønske, som dog Flere dele med mig. Maar jeg sætter mit Navn under dette, seer det af Princip, og for at ikke Saugen, mindst Hr. L. selv, til hvem jeg aldeles ikke staarer i noget ubenstabeligt Forhold, skal troe, at personlig Animositet har fremkaldt min nærværende i Hr. L's egen Faveur fremsatte Opsordning.

København, den 21de Januar 1839.

J. P. Friis.

#### Nye Skrifter.

Nissen, Hoegh, H. F., latinist Grammatik, 2de Deel, indeholdende det latinist Sprogs Syntaxis, 8. (Schubotze.) Indbunden 1 Abb. 16 β.

Johannsen, J. C. G., Dr. Nachruf an das schiedende Jahr, und fromm und froh im neuen Jahre. Zwei Predigten beim Jahrwechsel 1838-1839. (Reichel.) 24 β.

Boz, Nicolaus Nickleby's Levnet og Eventyr, 1ste Deel, (14 Ark) med en Afsildning efter Phiz. (Behend.) 80 β.

Bloodretten og dens Glægelsel, en historisk Novelle, 3 Hefter a 4 β. (Behrend.)

Bethaven, Johan S., Digte, 8. Christiania. I Commission hos J. Dahl, (faaes i de fleste af Københavns Boglader.) 1 Abb. 72 β.

Hjort, Peder, Lector ved Sorø Academie, den danske Borneven, en Lærebog for Borger- og Almue-Skoler. Med et Kort over den danske Stat, 8. (X a 578 pag.) (Gyldendalske Boghandlung.) Indb. 1 Abb. 12 β og med illum. Kort 1 Abb. 16 β.

Zeuthen, L. Mag., om den christelige Tro i dens Be tydning for Verdenshistorien, st. 8. (Gyldendalske Boghl.) Indb. 40 β.

Gutsch, G. F., Prof. Veiledning til Perspektivens Studium og Anvendelse. Med Træsnit af Glinch, samt en Kobbertavle, st. 8. (Gyldendalske Boghl.) Indbunden 1 Abb. 12 β.

#### Thermometret i Skugge mod Nord.

1839.	Præste.	Eveste.
Den 21. Jan.	+ 0, 0.	÷ 3, 0.

Grindringsliste, Tirsdag, 22. Januar.  
Kl. 6. Forestilling paa Westerbroes nye Theater af Tournaires Selskab.

En gammel Bodermeister, der sidder med Familie og smaa Barn, og er aldeles blottet for Arbeide, anmoder en af Hr. Hørkrammers, Biinbandler eller Brændeovibrændere om at forunde sig noget Arbeide, som han besørger forsvarlig og yderst billig. Hr. Urtekrammer Biersted, Østergade № 69, anviser og anbefaler den Sogende.

Dette Blad tilbringes Subscribersne i København, de 6 Søgne dage i Ugen for 2 Abb. 12 β Sølv eller S. og T. kvartaliter, og Folgebladet "Søndagen" for 1 β 12 β S. eller T. kvartaliter; dog kan "Dagen" holdes alene. — Subscription modtages i Stormgaden № 186. — Og i Provindserne paa Postkontoirerne hvor Prisen for begge Blade, med Postgebühren beregnete, er 3 Abb. 5 β Sølv kvartaliter.